

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی رفسنجان

معاونت آموزشی (مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی)

دانشکده پزشکی (گروه پزشکی اجتماعی و اپیدمیولوژی و آمار زیستی)

دفتر توسعه آموزش علوم پزشکی دانشکده پزشکی

طرح درس

نام درس :	اپیدمیولوژی بیماریهای شایع در ایران	تعداد و نوع واحد:	۲ واحد نظری	رشته تحصیلی:	پزشکی	سال تحصیلی :	
مدرس:	دکتر پروین خلیلی ، دکتر محسن رضاییان، دکتر رضا وزیری نژاد	مقطع تحصیلی	دانشجویان:	دکتر			
مدت زمان ارائه درس:	۳۴ ساعت	نیمسال تحصیلی:	محل برگزاری:	دانشکده پزشکی	شماره درس:	پیشنیاز:	اصول اپیدمیولوژی

اهداف کلی: در پایان این درس انتظار می رود دانشجو اپیدمیولوژی بیماری های واگیر و غیر واگیر در ایران را از نظر توزیع مکانی و جغرافیایی، خصوصیات فردی، عوامل خطر، روش های پیشگیری و کنترل آنها توضیح دهد و در بالین جهت تعیین بهترین روش پیشگیری و برآورد پیش آگهی آنها را بکار بندد .

اهداف جزئی و رفتاری:

۱. با اپیدمیولوژی بیماری های واگیر و غیر واگیر ، اصول مراقبت بیماری ها و نظام مراقبت آشنا گردد.
۲. با علایم بالینی، عوارض، روش تشخیص، پیشگیری و کنترل بیماریهای واگیر و غیر واگیر در نظام شبکه که دارای برنامه ملی هستند آشنا گردد .
۳. با وضعیت اپیدمیولوژیک بیماریهای واگیر و غیر واگیر ، انتشار جغرافیایی آن در ایران و جهان آشنا گردد .
۴. برنامه های ملی کشوری مبارزه با بیماریهای قابل پیشگیری با واکسن را بداند .
۵. مهارت لازم به منظور مداخله در امر کنترل بیماریهای واگیردار و غیر واگیر در جامعه را فرا گیرد .
۶. با نحوه گزارش دهی بیماریهای واگیر و غیر واگیر آشنا گردد .

شماره	جلسه	اهداف میانی (رئوس مطالب)	اهداف ویژه (بر اساس سه حیطه اهداف آموزشی : شناختی، عاطفی، روان حرکتی)	طبقه هر حیطه	روش یاددهی یادگیری*	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	تکالیف دانشجوی	نحوه ارزشیابی**
۱		عفونت و راههای انتشار آن و طبقه بندی بیماری ها	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان درس : چگونگی ایجاد یک عفونت را تشریح نماید. زنجیره عفونت و حلقه های آن (میزبان، راه انتقال، مخزن/منبع) را شرح دهد. راههای انتقال و انتشار عفونتها را بیان نماید . حالات انتشار بیماری ها تک گیر، بومی، همه گیر، عالم گیر را توضیح دهد. طبقه بندی بیماری ها براساس تاثیر و وخامت آنها را بداند. طبقه بندی بیماری ها بر اساس راه انتقال آنها را بداند.		سخنرانی، پرسش و پاسخ کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور		۱:۳۰		مرحله ای،آزمون پایانی یا تراکمی
۲		استراتژی مبارزه با بیماریهای واگیر و نظام مراقبت بیماریها	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان درس : مبارزه با بیماری های واگیر را تعریف نماید. راه های مبارزه با مخزن / منبع عفونت را توضیح دهید. راه های مبارزه موثر بر انتقال عفونت را توضیح دهید. راه های مبارزه از طریق میزبان را توضیح دهید. دوره های کمون و واگیری بیماری و راه کنترل بیماری در این دوره ها (جداسازی و قرنطینه) را بشناسد		سخنرانی، پرسش و پاسخ کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور		۳	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای، آزمون پایانی یا تراکم

						نظام مراقبت را تعریف کرده و انواع نظام مراقبت را نام ببرد. استفاده های نظام مراقبت را نام ببرد. اهداف نظام مراقبت را توضیح دهد. ویژگیهای نظام مراقبت را توضیح دهد. شاخص های مرتبط با نظام مراقبت را توضیح دهد. چگونگی تجزیه و تحلیل اطلاعات را توضیح دهد. مثالهایی از اقدامات مداخله ای را بیان نماید.			
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--

مرحله ای،آزمون پایانی یا تراکمی	مروری بر جلسه قبل	۱:۳۰	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور	سخنرانی، پرسش و پاسخ	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان درس : بیماریهای قابل پیشگیری از طریق واکسن را تعریف نماید. اپیدمیولوژی بیماریهای قابل پیشگیری از طریق واکسن را توضیح دهد. علائم و نشانه های بالینی بیماریهای قابل پیشگیری از طریق راتشریح نماید. سابقه برنامه ملی مبارزه با بیماریهای قابل پیشگیری از طریق واکسن را تشریح نماید. اهداف و شاخصهای وضعیت فعلی بیماریهای قابل پیشگیری از طریق واکسن را توضیح دهد. روند بیماریهای قابل پیشگیری از طریق واکسن در سالهای گذشته را بیان نماید. استراتژی ملی کشوری جهت کنترل وپیشگیری از بیماریهای قابل پیشگیری از طریق واکسن را توضیح دهد.	برنامه ملی مبارزه با بیماریهای قابل کنترل از طریق واکسن	۳
---------------------------------	-------------------	------	--------------------------	----------------------	--	---	---

۴		برنامه ملی مبارزه با مالاریا	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان درس : اپیدمیولوژی مالاریا را توضیح دهد. علائم و نشانه های بالینی مالاریا را تشریح نماید. سابقه برنامه ملی مبارزه با مالاریا را تشریح نماید. اهداف و شاخصهای وضعیت فعلی بیماری را توضیح دهد. روند بیماری در سالهای گذشته را بیان نماید. استراتژی ملی کشوری جهت کنترل و پیشگیری از بیماری را توضیح دهد.	سخنرانی، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای،آزمون پایانی یا تراکمی
۵		برنامه ملی مبارزه با سل	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان درس : بیماری سل را تعریف کرده و مشخصات کلی این بیماری را بیان نماید. اهمیت بیماری سل را توضیح دهد. اپیدمیولوژی بیماری مالاریا را توضیح دهد. علائم و نشانه های بالینی سل را تشریح نماید . سابقه برنامه ملی مبارزه با سل را تشریح نماید اهداف و شاخصهای وضعیت فعلی بیماری را توضیح دهد	سخنرانی، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای،آزمون پایانی یا تراکمی

						روند بیماری در سالهای گذشته را بیان نماید. استراتژی ملی کشوری جهت کنترل و پیشگیری از بیماری را توضیح دهد.		
مرحله ای، آزمون پایانی یا تراکمی	مروری بر جلسه قبل	۱:۳۰	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور	سخنرانی، پرسش و پاسخ		انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان درس : بیماری ایدز را تعریف کرده و مشخصات کلی این بیماری را بیان نماید. اپیدمیولوژی بیماری ایدز را توضیح دهد. علائم و نشانه های بالینی ایدز را تشریح نماید. سابقه برنامه ملی مبارزه با ایدز را تشریح نماید اهداف و شاخصهای وضعیت فعلی بیماری ایدز را توضیح دهد روند بیماری ایدز در سالهای گذشته بیان نماید. استراتژی ملی کشوری جهت کنترل و پیشگیری از بیماری ایدز را توضیح دهد.	برنامه ملی مبارزه با ایدز	۶
مرحله ای، آزمون پایانی یا تراکمی	مروری بر جلسه قبل	۱:۳۰	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور	سخنرانی، پرسش و پاسخ		انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان درس : بیماری تب مالت را تعریف کرده و مشخصات کلی این بیماری را بیان نماید. اپیدمیولوژی بیماری تب مالت را توضیح دهد. علائم و نشانه های بالینی تب مالت را تشریح نماید.	برنامه ملی مبارزه با تب مالت	۷

						سابقه برنامه ملی مبارزه با تب مالت را تشریح نماید. اهداف و شاخصهای وضعیت فعلی بیماری را توضیح دهد . روند بیماری در سالهای گذشته بیان نماید. استراتژی ملی کشوری جهت کنترل و پیشگیری از بیماری تب مالت را توضیح دهد.			
مرحله ای، آزمون پایانی یا تراکمی	مروری بر جلسه قبل	۱:۳۰	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور و	سخنرانی، پرسش و پاسخ		انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان درس : بیماری هپاتیت را تعریف کرده و مشخصات کلی این بیماری را بیان نماید. اپیدمیولوژی انواع بیماری هپاتیت را توضیح دهد. علائم و نشانه های بالینی انواع هپاتیت را تشریح نماید. سابقه برنامه ملی مبارزه با انواع هپاتیت را تشریح نماید. اهداف و شاخصهای وضعیت فعلی بیماری را توضیح دهد. روند بیماری در سالهای گذشته بیان نماید.	برنامه ملی مبارزه با انواع هپاتیت		۸

۹		مقدمه ای بر اپیدمیولوژی بیماری های غیر واگیر	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان درس : اصول کلی اپیدمیولوژی بیماری های غیرواگیر را ذکر کند.		سخنرانی، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرزکتور و	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای، آزمون پایانی یا تراکمی
۱۰		اپیدمیولوژی دیابت و چاقی	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان درس : دیابت را تعریف کند، انواع دیابت را ذکر کند ، روش های تشخیص ، و روش های پیشگیری و اپیدمیولوژی بیماری در ایران و جهان را بیان کند . چاقی را تعریف کند و اپیدمیولوژی چاقی در ایران و جهان و روش های پیشگیری از آن را توضیح دهد		سخنرانی، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرزکتور و	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای، آزمون پایانی یا تراکمی

۱۱	اپیدمیولوژی فشار خون	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان درس : پرفشاری خون را تعریف کند، انواع آن ، اپیدمیولوژی بیماری در ایران و جهان و روش های پیشگیری از آن را بیان کند	سخنرانی، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور و	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای، آزمون پایانی یا تراکمی
۱۲	اپیدمیولوژی بیماری های قلبی - عروقی	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان درس : بیماری های مهم قلبی عروقی شامل تب روماتیسمی حاد ،بیماری های آترواسکلروتیک و بیماری های دریچه ای قلب را تعریف کند. علایم بالینی ، روش های تشخیص ، درمان و پیشگیری از این بیماری ها را توضیح دهد و اپیدمیولوژی بیماری های قلبی عروقی در ایران و جهان را ذکر کند	سخنرانی، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور و	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای، آزمون پایانی یا تراکمی

۱۳	اپیدمیولوژی بد خیمی ها	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان درس : علائم بالینی ، روش های تشخیص ، و روش های پیشگیری از سرطان های شایع پستان ، مری ، معده ، کولون ، ریه و پروستات را توضیح دهد و اپیدمیولوژی این بیماری ها در ایران و جهان را توضیح دهد	سخنرانی، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور و	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای، آزمون پایانی یا تراکمی
۱۴	اپیدمیولوژی آنمی فقر آهن و بیماری های تیروئید	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان درس : آنمی فقر آهن را تعریف کند و علائم بالینی و روش های تشخیص و روش های پیشگیری از آن را توضیح دهد انواع بیماری های تیروئید را توضیح دهد علائم بالینی و روش های پیشگیری و اپیدمیولوژی بیماری های تیروئید در ایران و جهان را ذکر کند	سخنرانی، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور و	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای، آزمون پایانی یا تراکمی

۱۵		اپیدمیولوژی حوادث و سوانح واپیدمیولوژی بیماری های روانی	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان درس : حوادث و سوانح شایع و روش های برخورد و پیشگیری از آن ها را ذکر کند و بیماری های شایع روانی و روش های پیشگیری از آن ها را توضیح دهد	سخنرانی، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور و	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای، آزمون پایانی یا تراکمی	۱۵
۱۶		اپیدمیولوژی خشونتها (خودکشی، آدمکشی)	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان درس : انواع خشونتها را تعریف کند. اپیدمیولوژی خشونت ها را در جهان و ایران توضیح دهد. اقدامات کنترل و پیشگیری از آن ها را توضیح دهد.	سخنرانی، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور و	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای، آزمون پایانی یا تراکمی	۱۶

۱۷	اپیدمیولوژیِ بلایای طبیعی و انسان ساز	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان درس : انواع بلایا را تعریف کند. اپیدمیولوژیِ بلایا را در جهان و ایران توضیح دهد. اپیدمیولوژیِ اثرات سلامتیِ بلایا را توضیح دهد. اقدامات کنترل و پیشگیری از آن ها را توضیح دهد.	سخنرانی، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرزکتور و	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای، آزمون پایانی یا تراکمی	۱۸	اپیدمیولوژیِ مصرف مواد	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان درس : تعاریف مربوط به مواد، وابستگی به مواد، سوء مصرف مواد ، اعتیاد و را بداند. تقسیم بندی انواع مواد را بداند . شاخص های اپیدمیولوژیک در ارتباط با مواد روان گردان را بداند. مشکلات مربوط به برآورد شاخص های مربوط به مصرف مواد را توضیح دهد. اپیدمیولوژیِ مصرف مواد را در جهان و ایران توضیح دهد. عوامل موثر بر الگوی مصرف را توضیح دهد. اقدامات کنترل و پیشگیری از آن ها را توضیح دهد.	سخنرانی، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرزکتور و	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای، آزمون پایانی یا تراکمی
----	---------------------------------------	--	----------------------	-------------------------------	------	-------------------	----------------------------------	----	------------------------	---	----------------------	-------------------------------	------	-------------------	----------------------------------

۱۹		اپیدمیولوژی حوادث جاده ای	انتظار می رود که دانشجو بتواند در پایان درس : اپیدمیولوژی حوادث جاده ای را در جهان و ایران توضیح دهد. عوامل خطر موثر بر حوادث جاده ای را توضیح دهد. اقدامات کنترل و پیشگیری از آن ها را توضیح دهد.		سخنرانی، پرسش و پاسخ	کامپیوتر ، ویدئو پرژکتور و	۱:۳۰	مروری بر جلسه قبل	مرحله ای، آزمون پایانی یا تراکمی
----	--	--------------------------------------	---	--	----------------------	----------------------------	------	-------------------	----------------------------------

* روش یاددهی – یادگیری میتواند شامل: سخنرانی، مباحثهای – گروهی کوچک، نمایشی – حل مسئله – پرسش و پاسخ – گردش علمی، آزمایشی

** آزمونها بر اساس اهداف میتوانند به صورت آزمون ورودی (آگاهی از سطح آمادگی دانشجویان) مرحلهای یا تکوینی (در فرایند تدریس با هدف شناسایی قوت و ضعف دانشجویان) و آزمون پایانی یا تراکمی (پایان یک دوره یا مقطع آموزشی با هدف قضاوت در مورد تسلط دانشجویان) برگزار گردد.

منابع : سه جلد اپیدمیولوژی بیماری های شایع در ایران ، انجمن علمی اپیدمیولوژیست های ایران (جلد اول: اپیدمیولوژی بیماری های واگیر ، جلد دوم: اپیدمیولوژی بیماری های غیر واگیر ، جلد سوم: اپیدمیولوژی سرطان ها)